A°. 1838. Nº. 81.

DINGSDAG, DEN 9den OCTOBER.

Surinaamsche Courant.

PARAMARIBO.

Mengelingen.

DE LETTERKUNDIGE SCHOENMAKER.

Een schoenmaker in het Parijsche *pays latin* kende geen hooger goed, dan geld en geen hooger levensgenot, dan de fraaije letteren: de algemeene tijdgeest en de letterkundige lucht, welke boven zijne wijk kroesit, hadden hem aangestoken. Hij had bij zijne vrouw eene volwassene dochter, die druk het Pantheon-theater bezocht, en eenen jongen, die bij bij eenen deurwaarder op het kantoor gedaan had. Des morgens werkte hij vlijtig, des namiddags speelde hij aan de beurs, en des avonds ging hij in eene klub, waar, in den kring van uitgelezen vrienden, de Romans van den heer *de Balzac* voorgelezen en genoten werden. Toen hij eens, niet lang geleden, des avonds laat te huis kwam, liep hem zijn leerjongen te gemoet, met de jobstijding, dat zijne vrouw met een galant en zijne dochter met een student weggeloopen was, terwijl zij zoo naar Spanje gegaan was, om onder de vanen van Don *Karlos* te dienen. De schoenmaker zeide, in zijn woonvertrek, — maar welk een slag trof hem daar! — Zijne vrouw had al zijn geld mede gepakt. Geheel buiten zich zelven nam hij het besluit, zich dadelijk van kant te maken, en ging heen, om een mes te halen. Reeds had hij zich het mes aan den hals gezet, toen hem de gedachte inviel, dat sedert de zelfmoord in Parijs de mode geworden is, de zelfmoordenaren gewoon zijn, de redenen te papieren te stellen, welke hen tot den stap bewogen hebben, opdat niet misschien een onschuldige in verdenking mogt komen. De schoenmaker bezat te veel beschaving, om niet de zedelijke waarde zulk eene handelwijze volkomen te beseffen, hij legde dus het mes weder uit de hand, greep naar de pen, en schreef het volgende: Men legge mijnen dood niemand ten laste, ik zelf heb mij in eenen aanval van woede om het leven gebragt. Nooit had een mensch een meer billijke reden, om deze wereld te verlaten, dan ik; want *Molière* zegt:

Quand on a tout perdu, quand on est sans espoir,
La vie est un opprobre et la mort un devoir (*)

Nauwelijks had hij deze regels nedergeschreven, of er stelde bij hem de bedenking op: zijn deze verzen wel van *Molière*? zij konden ook wel van *Jean Jacques Rousseau* zijn, of ten laatste misschien zelfs wel van den abbé *Lamennais* — deze beide zijn ook ontzaggelijke filozofen. Om zijne letterkundige klush geene oneer aan te doen, besloot hij, vooraf in stilte inlichtingen in te winnen, en legde zich te bed, nog altijd even moordlustig blijvende als te voren. Den volgenden dag snelde hij naar zijne vrienden, en legden hun de gewigtige vraag voor. De eene riep, dat de verzen blijkbaar uit *Corneilles Horatiën* ontleend waren; een ander, die een liefhebber van de muziek was, hield stijf en sterk staande, dat hij ze in een opera van *Auber* gehoord had, enz. Kortom, de schoenmaker kon tot geen resultaat komen. Ondertusschen waren hem die sombere gedachten vergaan; hij begon allengskens te bedenken, dat uit den jongen nog wel een groot krijgsheld worden kon; aan de vrouw was minder dan niets verloren, en het meisje had toch eigentlijk niet anders gedaan, dan aan de stem van het hart gehoor gegeven en den hartstogt gevolgd, gelijk zulks in de nieuwe romans zeer weggelepend en waar geschilderd wordt, — en hij bragt zich niet, om het leven.

(*) *Wanneer men alles verloren heeft, wanneer de hoop ons begeeft, dan is het leven eene schande, en de dood een pligt.*

HET BANKROET NAAR DE MODE.

Een jonge, rijke vreemdeling, die zich eenen tijd lang te Londen ophield, had eenige kleederen laten maken bij een der rijkste kleedermakers der hoofdstad. De man bezat een landgoed, eene uitgebreide orangerie, enz. Zijne werkplaats was even als het bureau eens ministers ingedeeld; in plaats van te zeggen mijne knechts, sprak hij niet dan van zijne employéerden, en wanneer hij de markt ging nemen, reed hij in eene met twee paarden bespannen calès. De vreemdeling, die niet gewoon was, schulden te maken of althans niet dezelve lang onbetaald te laten, verlangde zijne reken ng te hebben.

»Hoe, Mijnheer!" zeide de kleedermaker, »gij scherts immers maar? Zoudt gij mij schien niet over mij voldaan zijn? ik heb toch alles gedaan, wat mij maar mogelijk was, om het u naar den zin te maken. Het kan u geen ernst wezen, dat gij om de rekening vraagt."

Na nog eenige woordenwisseling vertrok de kleedermaker met t zeer beleefd verzoek, niet meer van betaling te spreken, en zoo telkwerf de vraag naar de rekening naderend herhaald werd, zoo telkwerf ook hetzelfde antwoord gegeven.

Na eenigen tijd komt eindelijk een geregtelijk persoon, in zijn ambtsgewaad gedost, bij den vreemdeling. »Mijnheer," dus vangt hij aan, »uw kleedermaker Frank is failliet, en zijne schuldeischers laten daarom de openstaande rekeningen invorderen." — »Hoe? de rijke mijnheer Frank? die rijtuig houdt? die alle zes maanden zijne livery vernieuwt, en een landgoed bezit?" — »Dezelfde, Mijnheer." De vreemdeling had medelijden met den heer Frank, en betaalde.

Dagen daarna verschijnt de kleedermaker, even zoo welleven en vriendelijk, als te voren, en met dezelfde uiterlijke pracht omgeven. »Wees verzekerd, mijn goede mijnheer Frank!" zeide de gevoelige vreemde, »dat ik hartelijk deel neem in uw lot."

»Ik dank u zeer," zeide deze grimlachend. »Maar, zie hier, Mijnheer, hier heb ik de nieuwste modellen voor vesten; ik laat u die zien, eer ik naar lord S. ga; hij zal er wel oogen om zijn, maar dat is even veel."

De vreemdeling kon van zijne verbazing niet terug komen, en wist niet, wat hij van dit een en ander denken moest, tot dat eindelijk een vriend hem de zaak verklaarde.

»De Engelsche Aristokratie" zeide deze, »bezit eenen eigendommelijken trots en eene eigene wijze, om de meest gewone zaken te beschouwen. Zoo vindt zij het, b. v., strijdig met de achting, wanneer een handwerksman om zijn geld vraagt. Een kleedermaker, die zijne rekening overgeeft, krijgt niets meer te doen. Men betaalt hem, maar gaat vervolgens bij eenen anderen. Wat doet nu echter zulk een kleedermaker? Hij verklaart zich buiten staat, om te betalen, roept zijne schuldeischers op, en draagt aan eenen van dezen de taak op, om het bedrag zijner openstaande rekeningen in te vorderen. De *dandy* die zijnen kleedermaker niet zou betaald hebben, doet dit zonder tegenspraak aan eenen man, dien hij niet kent, en die niet gehouden is, hem vertrouwen te schenken. Om die reden maakte de Heer Frank bankroet; hij heeft dit alle twee jaren gedaan, maar blijft daarom niettemin een rijk man, die het grootste vertrouwen heeft."

HET LIEFDES HORLOGIE.

De werktuigkundige maakt alle dagen nieuwe vorderingen. Een verbazend bewijs daarvan levert de horlogiemakerskunst op. Er worden tegenwoordig zulke horlogies gemaakt, om de beslendigheid in de liefde aan te wijzen.

Een jong vreemd diplomaat stond op het punt, om van Parijs te vertrekken; hij liet daar eene aangebedene geliefde achter, maar hij was ijverzuchtig. Hij vreesde, dat de verwijdering de schoone jonge vrouw tot een ander voorwerp kon doen overhellen, en dat zij de eeden vergeten mogt, die zij hem duizend maal herhaald had.

In zijne vertwijfeling begeeft hij zich naar den bekwaamsten horlogiemaker van Parijs, en zegt tot hem: "Mijnheer, ik had gaarne een horlogie, in welke het portret beval is."

"Zeer gaarne," was het antwoord.

"Ik wenschte echter bij mijne terugkomst te weten, hoe dikwijls de kas gedurende mijne afwezigheid geopend werd; verder, hoe lang zij iedere keer geopend bleef, en eindelijk hoe laag de persoon welke de kas opende, zich telkens met de beschouwing van mijn beeld bezig hield.

Zoo moeijelijk het vraagstuk was, zoo loste de horlogiemaker het alles toch op, en het scheen, dat de jonge diplomaat bij zijne terugkomst daarmede tevreden kon zijn. Het bleek namelijk, dat het kleinood doorgaans tien maal bij dag en vijf en twintig malen bij nacht geopend werd. De jonge man is zoo verrukt, dat hij besloten heeft, zijne hand aan diegene te geven, die een zoo schoon gebruik van zijn geschenk gemaakt heeft.

Of het waar is? Dat zullen wij daar laten. Zoo veel intusschen is zeker, dat het ons uit Frankrijk berigt wordt, en wij het zwart op wit voor ons hebben.

DE WONDER DER WERKTUIGKUNDE

Dat de oorlog in de wereld nooit zal ophouden, besluit men daaruit, dat de menschen voor het grootste gedeelte gek zijn: men kan echter met niet minder grond beweren, dat, naarmate het oorlogvoeren moeijelijker wordt, het ook des te onwaarschijnlijker moet worden. Men late den oorlog een gevecht met stoommachines worden, en alle barbaren en halfbarbaren moeten terstond uit het spel blijven; de Veldmaarschalk *Stephenson* (de beroemde stoombooten-bouwer) met zijn eskadron van vuurpaarden, die vijftien uren in een pur afleggen, zonde regimenten in een week des tijds vernielen. Werktuigkunde, de grootste magt der kunst, is zoo onuitputtelijk, als eenige magt der natuur, dewijl zij slechts de geheimen der natuur verbindt en beheerscht. De stoommachine, in haren tegenwoordigen toestand, is naauwelijks vijftig jaren oud; want hare uitvinding, ten tijde van George II, bleef lang daarna eigenlijk slechts een spel. In weder vijftig kan haar tegenwoordige toestand even zoo slecht als een spel worden aangezien. Het is naauwelijks tien jaar geleden, dat de stoomboot zich voor het eerst op zee waagde. Voor dertig jaren werd Lord *Stanhope* door geheel Londen uitgelagchen, toen hij wilde proeven op eene stoomboot van Londen naar Greenwich te varen. Thans vaart zelfs eene boot van Londen naar Gibraltar en van Gibraltar naar Constantinopel, ja vliegt de Roode zee af, vaart naar Bombay Ceylon en Bengalen, en verrast den Mogol en den Keizer van China, op een en denzelfden dag, met de Londensche couranten der vorige maand. — De spoorwegen in hunnen tegenwoordigen toestand zijn geene tien jaren oud, en breiden zich bereids niet alleen over *Europa*, maar ook over de uitgestrekte *Savannen* der Nieuwe Wereld uit. Wat zullen zijne volgende vijftig jaren zijn! Welk eenen invloed moeten zij hebben! Men late den geringsten scheidsmuur tusschen twee naties vallen, en terstond worden zij gecivilizeerder. Men opene de digt gesloten kust van China en Japan, en het volk dezer landen zal van uur tot uur voorwaarts uitgaan. Alleen barbaren en despoten haten de vreemdelingen.

DE GENERAAL TREZEL.

Het militaire leven van den Generaal *Trezel*, die in de oorlogen der Franschen in Spanje [illegible] genoemd is, begon op eene [illegible]. Toen hem de conscriptie [illegible] wegens *gebrek aan [illegible]* afgekeurd, en wel in een tijd dat de agenten der keizerlijke regering het met de jonge lieden juist zoo nauw niet namen. Eenigen tijd daarna kwam de jonge *Trezel*, die zeer goed teekende, als teekenaar secretaris bij den Generaal *Guilleminot*, die het chef van den generalen staf der armee benoemd was, welke naar *Portugal* zou trekken. Naauwelijks had de secretaris den oorlog van nabij gezien, of hij begon er grooten smaak in te krijgen, en daar hem de Generaal, voor wien hij [illegible] hart, zijne tevredenheid verzekerde, [illegible] de jonge kunstenaar, die kort te voren [illegible] eindo kleinheid te toonen had, om van den [illegible] dienst vrij te blijven, den vurigen wensch te kennen, om in dienst te treden. Na den veldtogt verkreeg de generaal *Guilleminot* voor hem een patent van onderluitenant, en namelijk als adjudant bij [illegible] bleef bij zijnen generaal bij den staf der Generaals, totdat hij de Kolonel bij den [illegible] werd. Zijne diensten als dagen gedurig tijdens het keizersch-pruisisch [illegible], en onderscheidde [illegible] energie, [illegible] bij alle [illegible] bij den inval op [illegible] bij de Kegel door den hals.

HET GANZENGEBRAAD.

Een Engelsch journaal verhaalt het volgende: Zekere pachter, met name *Gibbons*, ontving eene gans, die hem eene bloedverwant tot een kerstgeschenk zoud. Daar die vogel geplukt en schoongemaakt was, werd hij terstond aan het spit gestoken, en bij het vuur gebragt. Hij braadde reeds een groot kwartier, toen een buurman, die juist, binnen kwam, na het gebraad eene poos met nijdige blikken te hebben beschouwd, eenen vreemden reuk daaraan meende te bespeuren, en daarop den gelukkigen eigenaar des gebraads opmerkzaam maakte, er bijvoegende dat de gans welligt met zuiver meer was. Bij deze verschrikkelijke aantijging haastte zich *Gibbons* om zijne gans weder van het spit te nemen en haar te openen. Hoe groot was zijne verbazing, toen hij daarin vond:

drie brieven, van welke een aan hem was gerigt;

dertig schellingen, het bedrag eener som, die de gever hem schuldig was;

een recept om goed gemberbier te maken;

een boekje, getiteld *Beschrijving van het feest in Guildhall.*

een portret der Koningin;

een zestal nieuwe kerkliederen;

een briefhuisje van kardpapier, en

een kaartour voor eene in huis wonende achterzuicht.

VOORBEREIDING TOT HET GEBED.

Tusschen eenen predikant te Z, die een winkel had van kruideniers-waren, drogerijen enz., en zijnen bediende viel het volgende gesprek voor:

„*Abraham*, hebt gij de steentjes en de stelen al onder de rozijnen gedaan?"

„Ja, Mijnheer."

„Is de wilgen- en de eikenbast voor de kina al gebragt?"

„Ja, Mijnheer."

„Is de tabak al wat gevocht?"

„Ja, Mijnheer."

„Hebt gij het krijt al onder de broodsuiker gemeng?"

„Ja, Mijnheer."

„Zijn de geweekte pruimen al met meel bestrooid?"

„Ja, Mijnheer."

„Is de Jenever al aangelengd?"

„Ja, Mijnheer."

„Kom laat ons dan gaan bidden."

„Als het u behelft, Mijnheer."

Scheepsberigten.

BINNENGEKOMEN.

Den 6den dezer, de Engelsche Schoener *Pembroke*, Kapt. [illegible], van Demerary; ballast 5 dagen.

UITGEKLAARD.

Den 29sten September, het [illegible] Kapt. Casper Meijer, naar Rotterdam: 294 vaten Suiker, 24½ balen schoone [illegible], 3 balen vuile dito, 5 vaten en 133 balen [illegible] Koffij, 4 vat en 38 balen gevlakte dito, [illegible] en Kopt en 26 Ossenhuiden.

(In het Neder-district Nickerie.)

Den 3den September, het Schip *Henriette*, Kapt. J. C. Wijting, naar Amsterdam; ladung: 272 vaten Suiker, 18 balen harde Koffij, 47 balen schoone en 3 dito vuile [illegible].

Advertentien.

(36207) De Exploiteerende Heer Gerechtshof te *Suriname*, zal op Vrijdag den 12den October 1838, des voormiddags om negen uren, ten overstaan van Heeren Lacom, [illegible] publiek bij Executie verkoopen:

De Slavin genaamd *Christina*, aankomende F. C. ADMIJ.

Paramaribo, den 6 October 1838.

R. GOLLENSTEDE,
Expediteur.

SURINAAMSCHE MAATSCHAPPIJ VAN Weldadigheid.

*** VERGADERING van HOOFD-BESTUURDERS en ONDERSCHEIDENE COMMISSIEN, op *HEDEN* den 9den October 1838, 's avonds ten 7½ uren, in het lokaal van de Loge *Concordia*.

(36401) AMELIA van LENTZ, in relatie als Executrice des Boedels wijlen den Heer C. L. DOMPIG, noodigt bij deze uit al degenen, welke vermeenen iets te vorderen te hebben van dien Boedel, alsmede de aan denzelven verschuldigd zijn, zich bij den Heer J. A. MULLER Jr, ter afdoening te willen vervoegen.

(36411) De Vendumeester A. SALOMONS, zal op Donderdag den 18den dezer, des morgens om *negen* uren voortgaan met den verkoop van Diverse *SLAVEN*, aankomende Mr. J. J. UITWERF STERLING c. q., te *Amsterdam*, laatst gewerkt hebbende op de Plantaadje *Lettendaal*; zijnde gemelde Slaven inmiddels ten zijnen huize te bezigtigen.

Paramaribo, den 9 October 1838,

A. VAN MEERTEN qq.
JAN DE JAGER Ex. qq.

Wordt te Koop aangeboden:

(36393) Een WATER MOLENRAD, bestaande in een [illegible] groot diameter 36 v.v. met daarbij behoorende KAM en BONKELRAD; groote en kleine STOEL met een LIKKEBLOK en een stel KONING en KOEDERS.

Verders een nieuw KAM en BONKELRAD en een reserve stel nieuwe KONING en ZIJKOEDERS.

Iemand genegen zijnde alle te zamen of eenige stukken afzonderlijk te koopen, gelieve zich te vervoegen tot nadere informatie bij den Mr Molenmaker en Timmerman J. F. HALFHIDE.

Paramaribo, den 5 October 1838.

(36403) De Schoen *Pembroke*, vertrekt binnen kort, van hier over *Berbice* naar *Demerary*; voor Passage gelieve men zich te adresseren bij

T. COBBUA.

Schepen in Lading.

Naar Amsterdam:

Het Hoekschip *de Hoop*, Kapt. [illegible], ligt [illegible] bij Leijsner, en Scheffer. — Sluit 15 October.

[illegible] gekoperd, Tweedelig Driehoekig Roer, Kapt. [illegible], ligt bij L. H. Cobbua. — Adres bij Leijsner en Scheffer.

Ter Drukkerij van FUCHS & CAMPS.